

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI**

**ÖĞRETMENLERİN DEĞERLER EĞİTİMİ ALGISININ
FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ
(KIRŞEHİR İLİ ÖRNEĞİ)**

**Hazırlayan
Hacı Hüseyin ERBAŞ**

**Danışman
Prof. Dr. Remzi KILIÇ**

Yüksek Lisans Tezi

**Kasım 2019
KAYSERİ**

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI**

**ÖĞRETMENLERİN DEĞERLER EĞİTİMİ ALGISININ
FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ
(KIRŞEHİR İLİ ÖRNEĞİ)**

(Yüksek Lisans Tezi)

**Hazırlayan
Hacı Hüseyin ERBAŞ**

**Danışman
Prof. Dr. Remzi KILIÇ**

**Kasım 2019
KAYSERİ**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Hacı Hüseyin ERBAS

“Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Algısının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Kırşehir İli Örneği)” adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisans Üstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan

Hacı Hüseyin ERBAŞ

Danışman

Prof. Dr. Remzi KILIÇ

Eğitim Bilimleri ABD Başkanı

Prof. Dr. Remzi KILIÇ

Prof. Dr. Remzi KILIÇ danışmanlığında **Hacı Hüseyin ERBAŞ** tarafından hazırlanan “**Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Algısının farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Kırşehir İli Örneği)**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

29. / 11. / 2019

JÜRİ

Danışman : Prof. Dr. Remzi KILIÇ

Üye : Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ

Üye : Doç. Dr. Recep ÖZKAN

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 20/12/2019 tarih ve 53-02. sayılı kararı ile onaylanmış olup, öğrencinin mezuniyet tarihi 17/12/2019 dur.

[Handwritten signature]
Prof. Dr. Ceydet KIRPIK
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Günümüzde hızla gelişen teknoloji ve iletişim imkanları insanları toplumsallıktan bireyselliğe yöneltmekte, insanlar birbirleri ile iletişim kurmayı azaltmakta ve sosyal medya gibi dijital iletişim yollarını yüz yüze iletişime tercih etmektedirler. Bu yüzden toplumsal değerlerin yeni nesle aktarılmasında problemler yaşanmakta ve değerler aktarılamamaktadır.

Bu sebeple Değerler Eğitiminin önemi giderek artmakta ve eğitim sistemimiz içerisinde artan oranlarda yer vermeye çalışılmaktadır. Eğitim sistemimizde anahtar rol oynayan öğretmenlerimiz değerler eğitiminin de merkezini oluşturmaktadırlar. Değerlerimizin yeni nesle aktarılmasında önemli bir role sahiptirler. Bu yüzden öğretmenlerimizin değerler eğitimini algılama biçimi önem arz etmektedir. Bu çalışmada bu konu okul türü, cinsiyet, yaş ve mesleki kıdem değişkenleri açısından ele alınmıştır.

Bu çalışmanın hazırlama sürecinde her türlü desteğini esirgemeyen değerli danışmanım Sayın Prof. Dr. Remzi KILIÇ'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca çalışmada gönüllü olarak görev alan öğretmen arkadaşlarıma da teşekkürlerimi sunuyorum.

H. Hüseyin ERBAŞ
Kasım 2019 KAYSERİ

ÖĞRETMENLERİN DEĞERLER EĞİTİMİ ALGISININ FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ (KIRŞEHİR İLİ ÖRNEĞİ)

Hacı Hüseyin ERBAŞ

Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi, Kasım 2019
Danışman: Prof. Dr. Remzi KILIÇ

ÖZET

Bu çalışma ile farklı kurum ve kademelerde görev yapan öğretmenlerin Değerler Eğitimi konusundaki görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Konuyla ilgili literatür taranarak Değerler Eğitimi ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın yayınladığı Değerler Eğitimi Yönergesi hakkında bilgiler verilmiştir. Araştırmanın evreni Kırşehir ilinde farklı kurum ve kademelerde görev yapan öğretmenlerdir. Örnekleme İlkokul, Ortaokul ve Lise kademesinden öğretmenler dahil edilmiştir. Araştırma derinlemesine bir inceleme gerektirdiği için nicel araştırma yöntemleri yerine nitel araştırma yöntemleri tercih edilmiştir. Örnekleme dahil edilen öğretmenlerden yarı yapılandırılmış görüşme formları ile veriler toplanmış ve çözümlenerek analizleri yapılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, okul türü, cinsiyet, yaş, mesleki kıdem değişkenlerine göre farklılıklar tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Değerler, Değerler eğitimi, Değerlerin sınıflandırılması, Öğretmenlerin değerler eğitimi algısı, Cinsiyet ve değerler

**AN INVESTIGATION OF TEACHER'S PERCEPTION OF VALUES
EDUCATION IN TERMS OF DIFFERENT VARIABLES
(SAMPLE OF KIRŞEHİR PROVINCE)**

Hacı Hüseyin ERBAŞ

**Erciyes University, Institute of Educational Science
Master Thesis, November 2019
Supervisor: Prof. Dr. Remzi KILIÇ**

ABSTRACT

The aim of this study is to reveal the opinions of teachers working in different institutions and levels on Values Education. The Literature on the subject was given about the Values Education and the Values Education Directive published by the Ministry of National Education. The universe of the research is teachers working in different institutions and levels in Kırşehir. Primary, Secondary and High School teachers were included in the sampling. Qualitative research methods were preferred instead of quantitative research methods because the research requires an in-depth analysis. Data were collected and analyzed by semi-structured interview forms from the teachers included in the sample.

As a result of the research, differences were found according to school type, gender, age and Professional seniority variables.

Keywords: Values, Values Education, Classification of values, teacher's perception of values education, Gender and values

İÇİNDEKİLER

ÖĞRETMENLERİN DEĞERLER EĞİTİMİ ALGISININ FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ (Kırşehir İli Örneği)

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
YÖNERGEYE UYGUNLUK	ii
KABUL VE ONAY	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	ix

I. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Araştırma Konusu ve Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Problem Cümlesi.....	6
1.4. Sayılıtlar	6
1.5. Sınırlılıklar	7

II. BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

III. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Yöntemi / Deseni / Modeli.....	12
3.2. Evren ve Örneklem/Araştırma Grubu	12
3.3. Veri Toplanması.....	15

IV. BÖLÜM BULGULAR

4.1. Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Algısının Okul Türüne Göre İncelenmesi.....	17
4.2. Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Algısının Cinsiyete Göre İncelenmesi	21
4.3. Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Algısının Yaşa Göre İncelenmesi	24
4.4. Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Algısının Mesleki Kıdeme Göre İncelenmesi.....	27

V.BÖLÜM TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma.....	31
5.2. Sonuç.....	36
5.3. Öneriler	40
KAYNAKÇA	42
EKLER.....	44
ÖZGEÇMİŞ.....	45

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Nelson'a göre değerlerin sınıflandırılması	2
Tablo 2. Rokeach'a göre değerlerin sınıflandırılması	2
Tablo 3. Spranger'e göre değerlerin sınıflandırılması.....	3
Tablo 4. Schwartz'a göre bireysel değerlerin sınıflandırılması.....	3
Tablo 5. 2018-2019 Öğretim yılında Kırşehir İlinde görev yapan öğretmenlerin okul türlerine göre dağılımı	13
Tablo 6. Araştırmada görev alan öğretmen bilgileri.....	13
Tablo 7. Araştırmada görev alan öğretmenlerin okul türüne göre dağılımı	14
Tablo 8. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımı.	14
Tablo 9. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşa göre dağılımı.	15
Tablo 10. Öğretmenlerin mesleki kıdeme göre dağılımı	15
Tablo 11. Öğretmenlerin değerler eğitimi konusunda kendisini yeterli bulup bulmama durumu.....	17
Tablo 12. Öğretmenlerin değerler Eğitimi konusunda eğitim alıp almama durumu	18
Tablo 13. Değerler Eğitimi konusunda okullarda faaliyet yapılıp yapılmama durumu.....	18
Tablo 14. Değerler Eğitimine derslerde yer verilmesinin faydalı olup olmama durumu.....	19
Tablo 15. Değerler eğitimi en iyi hangi yolla kazandırılabilir.....	19
Tablo 16. Değerlerin kazandırılmasında sorun olup olmama durumu	20
Tablo 17. Değerler Eğitiminin Aile İle Birlikte verilmesinin gerekliliği	21
Tablo 18. Öğretmenlerin değerler eğitimi konusunda kendisini yeterli bulup bulmama durumu	21
Tablo 19. Öğretmenlerin değerler Eğitimi konusunda eğitim alıp almama durumu	22
Tablo 20. Değerler Eğitimi konusunda okullarda faaliyet yapılıp yapılmama durumu.....	22
Tablo 21. Değerler Eğitimine derslerde yer verilmesinin faydalı olup olmama durumu.....	22

Tablo 22. Değerler eğitimi en iyi hangi yolla kazandırılabilir.....	23
Tablo 23. Değerlerin kazandırılmasında sorun olup olmama durumu	23
Tablo 24. Değerler Eğitiminin Aile İle Birlikte verilmesinin gerekliliği	24
Tablo 25. Öğretmenlerin değerler eğitimi konusunda kendisini yeterli bulup bulmama durumu.....	24
Tablo 26. Öğretmenlerin değerler Eğitimi konusunda eğitim alıp almama durumu	25
Tablo 27. Değerler Eğitimi konusunda okullarda faaliyet yapılıp yapılmama durumu.....	25
Tablo 28. Değerler Eğitime derslerde yer verilmesinin faydalı olup olmama durumu.....	25
Tablo 29. Değerler eğitimi en iyi hangi yolla kazandırılabilir.....	26
Tablo 30. Değerlerin kazandırılmasında sorun olup olmama durumu	26
Tablo 31. Değerler Eğitiminin Aile İle Birlikte verilmesinin gerekliliği	27
Tablo 32. Öğretmenlerin değerler eğitimi konusunda mesleki kıdeme kendisini yeterli bulup bulmama durumu.....	27
Tablo 33. Öğretmenlerin değerler Eğitimi konusunda eğitim alıp almama durumu	28
Tablo 34. Değerler Eğitimi konusunda okullarda faaliyet yapılıp yapılmama durumu.....	28
Tablo 35. Değerler Eğitime derslerde yer verilmesinin faydalı olup olmama durumu.....	28
Tablo 36. Değerler eğitimi en iyi hangi yolla kazandırılabilir.....	29
Tablo 37. Değerlerin kazandırılmasında sorun olup olmama durumu	29
Tablo 38. Değerler Eğitiminin Aile İle Birlikte verilmesinin gerekliliği	30

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Çalışmanın bu bölümünde çalışma ile ilgili genel bilgilere, konusuna, problem durumuna, önemine ve amacına ilişkin bilgiler, temel kavramlara ve bazı tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Araştırma Konusu ve Problem Durumu

Değerler; Türk Dil Kurumu'nun sözlüğünde “Bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü” ve “Bir şeyin önemini belirtmeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet, yüksek ve yararlı bir nitelik” (TDK,2010) şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanıma göre değer kavramı insanların sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel alanlarla ilgili davranışlarını etkileyen geniş çerçeveli bir terim olarak anlaşılmaktadır. Değerler davranışlara rehberlik eden genel ilkeler ve temel inançlardır. Değerler aynı zamanda belli eylemlerin iyi ya da istenilir olup olmadıklarını yargılayan standartlardır (Halstead ve Taylor, 2000). Kişiler eylemlerini yargılamakta değerlerini referans olarak almakta ve yapacakları iş ve eylemlere değerlerinin gölgesinde karar vermektedirler. Bu açıdan değerler insanların hayatını göz ardı edilemeyecek derecede etkilemektedir. Belli bir durum ve şarta bağlı kalmaksızın, arzu edilen, yararlı görülen ve beğenilen şeyleri gösteren kıstaslar olarak da tarif edilebilir (Şirin, 1983). Toplumda beğeni görmek tüm bireylerin arzusudur ve bunun içinde kıstas yine değerler olarak karşımıza çıkmaktadır. Değerlerin değişimi bireylerin kişilik yapılarında önemli değişikliklere yol açar. Değerler bireysel açıdan benlik kavramının özünü oluşturarak eylem ve düşüncüyü etkiler(Lau, 1988).

Değerlerin Sınıflandırılması

Değerler üzerine farklı araştırmacılar tarafından farklı sınıflandırmalar yapılmıştır. Bu sınıflandırmalardan en çok tanınan ve kullanılanlar Nelson, Rokeach, Spranger ve Schwartz'a aittir.

Nelson'a göre değerler; bireysel, grup ve sosyal değerler olarak üçe ayrılır(Naylor ve Diem, 1987; Akbaş, 2004).

Tablo 1. Nelson'a göre değerler şu şekilde sınıflandırılmıştır

Bireysel	Bireysel değerler seçim yaparken ve satın aldığımız ürünlerle, hobilerimizde olduğu gibi diğer kişisel tercihlerimizle ilgilidir(Michaelis, 1988).
Grup	Grup değerleri, belirli bir grubun üyeleri tarafından paylaşılan değerlerdir. Bu grup; aile, kulüp, dini ya da politik vb. olabilir(Naylor ve Diem, 1987).
Sosyal	Sosyal değerler ise adalet, saygı, farklılık, eşitlik gibi değerlerdir.Mevcut toplum ile uyumlu yaşama dair değerlerdir(Michaelis, 1988:361). Sosyal değerler sosyalleşme, sosyal bilinç, norm ve grup ruhu olarak tanımlanmaktadır(Akbaş, 2004: 19).

Rokeach'a göre değerler: Tablo 2'de verildiği gibi; Temel (Terminal) ve Araç (Instrumental) olmak üzere iki gruba ayrılır(Akt; Naylor ve Diem, 1987).

Tablo 2. Rokeach değerleri şu şekilde sınıflandırmıştır

Temel Değerler	İstenilen nihai değerleri içerir.	Özgürce seçim, erdem, eşitlik, başarı vb.
Araç Değerler	Temel değerlere ulaşmak için kullanılacak davranışlardır.	Sorumluluk, cesaret, gerçeklik, tutku vb.

Spranger ise değerleri altı temel grupta sınıflandırmıştır. Bunlar: estetik, teorik (bilimsel), ekonomik, siyasi, sosyal ve dini değerlerdir. Bu değer grupları daha sonraki yıllarda Alport ve arkadaşları tarafından bir ölçek şekline getirilmiştir(Akbaş, 2004).

Tablo 3. Spranger değerleri şu şekilde sınıflandırmıştır

Bilimsel Değerler	Gerçeğe, bilgiye, muhakemeye ve eleştirel düşünce önemlidir. Bilimsel değerleri olan insan deneysel, eleştirici, akılcı ve entelektüel olarak kabul edilir.
Ekonomik Değerler	Yararlı ve işlevsel olana önem verir. Ekonomik değerlerin hayatta önemsenmesi gereklidir.
Estetik Değerler	Simetri, uyum önemlidir. Birey hayatı olayların bir çeşitliliği olarak algılar. Sanatın toplum için zorunluluk olduğu kabul edilir.
Sosyal Değerler	Başkalarını sevme, yardım olma, bencil olmamak esastır. En yüksek değer insana olan sevgidir. Bu insan sevgisini insanlara sunar. Nazik ve sempattir.
Politik Değerler	Her şeyin üstünde kişisel güç, etki ve ün vardır. Esas olarak güçle ilgilidir.
Dini Değerler	Evreni bir bütün olarak kavrar ve kendisini onun bütünlüğüne bağlar. Dini uğrunda dünyevi ihtiyaçlardan vaz geçer.

Schwartz ise değerleri; bireysel ve kültürel olmak üzere, iki bölümde inceler. Bireysel düzeydeki incelemelerde değerler, kişilerin yaşantılarını yönlendirmedeki önemlerine göre sınıflandırılırlar. Değerlerin kültürel düzeyde incelenmesinde, toplumun genelinde paylaşılan ve toplumsal normlara dayanan soyut fikirlere ilişkin bilgi üretmek amaçlanmaktadır. Kültürel düzeydeki inceleme birimi kültürel grubun (ulus, etnik grup) kendisidir. Bu iki düzey arasındaki ayrımın nedeni, bireysel düzeyde kişiyi yönlendiren değerler arasındaki güdüsel ilişkilerin kültürel düzeyde aynı özellikleri sergilememesi olasılığının bulunmasıdır. Schwartz'ın birey düzeyi değer tipleri Tablo 4'de verilmiştir(Akt; Kağtçıbaşı ve Kuşdil, 2000).

Tablo 4. Schwartz'a göre bireysel değerler

Açıklama	Değerler	Kaynaklar
Güç: Toplumsal konum, insanlar ve kaynaklar üzerine denetim gücü	Sosyal olarak güçlü olmak, otoriter olmak, zenginlik, Toplumdaki görüntümü korunması (insanlar tarafından kabul görmek)	Etkileşim ve Grup
Başarı: toplumsal standartları temel alan kişisel başarı yönelimi	Başarılı olmak, Yetkin olmak, Hırslı olmak, Sözü geçen biri olmak (Zeki olmak)	Etkileşim ve Grup

Tablo 4'ün devamı...

Hazcılık: bireysel zevke, hazza yönelim	Kişisel zevk, hayattan tat almak	Organizma
Uyarılm: heyecan ve yenilik arayışı	Cesaret, hayatta değişiklik aramak, yaşantıya heyecan katmak	Organizma
Özyönelim: bağımsız düşünce ve eylem	Yaratıcılık, meraklılık, özgürlük, kendi kararlarını verebilme, bağımsızlık, özsaygı	Organizma Etkileşim
Evrenselcilik: anlayışlılık, hoşgörü ve tüm insanların ve doğanın iyiliğini gözetmek	Açık fikirlilik, erdem sahibi olmak, toplumsal adalet, eşitlik, dünya barışını istemek, güzel bir dünya istemek, doğal yaşam ve doğal bütünlük, çevre bilinci	Grup Organizma
İyilikseverlik: yakınındaki kişilerin iyiliğini istemek ve gözetmek	Yardımsızlık, dürüstlük, bağışlayıcılık, sadakat, sorumluluk sahibi olmak (Gerçek arkadaşlık, Olgun sevgi, Manevi bir hayat, Anlamli bir hayat)	Organizma Etkileşim Grup
Geleneksellik: kültürel yada dini töre ve fikirlere bağlılık ve saygı duyma	Alçakgönüllü olmak, Dindar olmak, Hayatın kendisine verdiklerini kabullenmek, Geleneklere saygılı duymak, İlimli olmak (Dünyevi işlerden uzak durmak)	Grup
Uyma: başkalarına zararlı olabilecek ve toplumsal anlayışa aykırı olabilecek istek ve davranışların engellenmesi	Kibar olmak, İtaat etmek, ebeveynlere ve yaşlı insanlara saygı duymak, kendini denetim altında tutabilmek	Etkileşim Grup
Güvenlik: toplumsal ve kişisel huzur, toplumsal ilişkilerin sürekliliği	Toplumsal güvenlik, Ulusal düzenin sürmesinden taraf olmak, temiz olma isteği, ailevi güvenlik, iyiliğe iyilikle karşılık verebilmek	Organizma Etkileşim Grup
Not: <u>Organizma:</u> Biyolojik organizma olarak kişilerin hayati ihtiyaçları; <u>Etkileşim:</u> toplumsal etkileşim için gerekli şartları; <u>Grup:</u> grupların problemsiz olarak işlevini yerine getirebilmesi ve varlığını devam ettirebilmesi için gerekli olan şartlar.		

Değer edinimi aile, akran grupları kitle iletişim araçları gibi sosyalleşme araçlarının ve gündelik yaşam içindeki etkileşimlerin de etkisiyle yaşam boyu devam etmektedir. İyi bir yurttaş yetiştirme amacı ile okulların da değer eğitimi sürecinde önemli bir rol üstlendiği öğretmenlerin ise bu sürecin temel etkenleri arasında yer aldığı bilinmektedir(Coombs-Richardson ve Tolson, 2005).

Toplumsal kültürün; fertlerin değer yargılarının toplum hayatını yönlendirmesi, ya da mevcut toplum değerlerinin bireylere aktarılması ile oluşturulabilir. Ailede başlayan değerler eğitimi, okullar aracılığı ile temel değerlerin sistemli bir şekilde öğrencilere kazandırılması ile devam eder. Toplumsal değişimin önemli etkenlerinden olan eğitim sistemi dolayısıyla okullar bu değişimi sistemli ve bilinçli olarak gerçekleştirmek için uğraşır. Her toplum, eğitimin ilk aşamasından başlayarak bireylerine toplumsal değerlerini kendi eğitim sisteminin özelliklerine göre aktarmaya çalışır(Özkan, 2012). Günümüz dünyasında eğitimden beklenen, toplumun sahip olduğu değerlerini geliştirerek çağı yakalamasında üzerine düşen görevi yerine getirmesidir(Akyüz, 1991).

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma ile ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin değerler eğitimi algısı ve değerleri öğrencilerine aktarabilme durumlarını ortaya çıkararak mevcut durumun betimlenmesi amaçlanmaktadır. Günümüzde toplumda yaşanan birçok problemin sebebi olarak toplumsal ve kültürel değerlerden uzaklaşma görülmektedir. Eğitim sistemi içerisinde önemi ve ağırlığı artarak devam etmesi gereken değerlerin çeşitli eğitim kademelerinde görev yapan öğretmenler tarafından nasıl algılandığının anlaşılabilmesi amacıyla bu çalışma gerçekleştirilmiştir.

Bu konu ile ilgili hali hazırda yapılmış az sayıda çalışma bulunmaktadır ve bu çok önemli çalışma bu eksiği dolduracaktır.

YÖK Ulusal Tez Merkez’inde yapılan tarama sonucunda değerler eğitimi üzerine yapılmış tam metni erişime sunulmuş durumda 21 teze ulaşılabilmektedir. Tezlerin 16’sının yüksek lisans, 5’inin doktora tezi olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin değerler eğitimi algısı;

1. Görev yaptıkları eğitim kademelerine göre (İlk-Orta-Lise)
2. Cinsiyete göre
3. Yaşa göre,
4. Mesleki kıdeme göre değişkenlik gösterip göstermediği araştırılacaktır.

1.3. Araştırmanın Problem Cümlesi

1. İlkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin değerler eğitimi konusundaki görüşleri nelerdir?

Araştırmanın alt problemleri ise;

- a. İlkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin değerler eğitimi konusundaki görüşleri farklılık göstermekte midir?
 - b. İlkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin değerler eğitimi algısı cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
 - c. İlkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin değerler eğitimi algısı yaşa göre farklılık göstermekte midir?
 - d. İlkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin değerler eğitimi algısı mesleki kıdeme göre farklılık göstermekte midir?
- şeklindedir.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırmanın planlanmasında ve yürütülmesinde aşağıdaki esaslar göz önünde bulundurulmuştur.

1. Bu araştırma için belirlenen araştırma yöntemi araştırmanın amacına uygun olarak belirlenmiştir.
2. Araştırmanın örnekleme seçilen evreni temsil edecek yeterliliktedir.
3. Araştırmaya dahil edilecek kişiler belirlenirken araştırmanın amacına uygun nitelikte kişiler seçilmiştir.
4. Görüşme formu araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanmıştır.

5. Araştırmada, öğretmenlerinin araştırma sırasında uygulanan ölçme araçlarına samimi ve doğru cevaplar verdikleri varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

- a) Araştırma, Kırşehir ili sınırları içerisinde alınan örnekleme göre ilkokul, ortaokul ve liselerde 2018–2019 öğretim yılında çalışan öğretmenlerin görüşleriyle sınırlıdır.
- b) Araştırma, değişkenleri ölçmek için geliştirilen ölçeklerle toplanan bilgilerle sınırlandırılmıştır.

II. BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

Özellikle küçük yaştan itibaren bireylere öğretilmesi gereken değerlerin, toplumsal birlik ve huzur açısından önemi oldukça fazladır. Toplumsal yaşamı dolayısıyla sosyal ilişkileri yönlendirme eğrelerin öne çıkan işlevleridir. Sosyal hayatın şekillendirilmesinde ise ilköğretim çağı ve bu kademedeki görev yapacak öğretmenlerin rolü çok fazladır. Öğretmenlerin lisans programlarında edindikleri konuyla ilgili kazanımları burada ön plana çıkmakta ve eğitecekleri öğrencilerinin eğitiminde önemli katkılar sunmaktadır. Öğretmenlerin benimsedikleri temel insani değerleri belirlemek bu açıdan önemli görülmektedir(Özkan ve Soylu, 2014).

Eğitimleri süresince; öğrencilere, sadece bilişsel ve psikomotor kazanımların verildiği bir sistem, toplumu oluşturan kişilerin, değer, tutum vb. duyuşsal kazanımları elde edememelerine sebep olacaktır. Dolayısıyla, toplumsal bütünlüğün korunması ve ortak amaçların belirlenmesi zor, hatta imkânsız hale gelecektir. Her türlü toplum değişmesi için toplumun değerler sistemini dikkate almak gerekir(Türkdoğan, 1977). Toplum ancak değerleri içselleştirmiş bireylerden oluştuğu zaman devamlılık sağlayabilir. Ters durumda insanların bir arada bulunması zorlaşacak ve toplumsal yapıyı tehdit eden, istenmeyen davranışlar artacaktır(Akbaş,2004). Toplumsal değerler yanında küresel değerlerinde bireylere öğretilmesinin önemi her geçen gün artmaktadır. Küreselleşmede sosyal ilişkiler bir ön şart olmakta ve kültürler arası etkileşim önem kazanmaktadır. Küreselleşme, bazen toplumların birbirine benzediği ve böylece tek bir global kültürün ortaya çıktığı süreci anlatırken, bazen de toplumların toplulukların ve bireylerin kendi farklılıklarını ve kimliklerini ifade etme ve belirleme sürecini anlatır(Çalık, 2005).

Bu durum, değerler eğitiminin okullarımızda sistemli ve etkin bir biçimde yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Değerler, eğitim programlarının hem açık hem de örtük amaçları arasında yer alan önemli unsurlardır. Değer eğitimi okullarda planlı öğrenme etkinlikleri ile gerçekleştirilebilirken, okulda ve sınıfta yaratılan kültürel ortam ile öğretmenlerin

neyi iyi, neyi kötü olarak tanımladıkları öğrenciler için örtük değer eğitimi oluşturmaktadır(Demirel, 2009). Örtük program, toplantılar, kıyafet düzenlemeleri, öğrenciyi izleme ve diğer bütün kültürel özellikler aracılığıyla okulun öğrencilere dolaylı olarak öğrettiği her şeyi kapsamaktadır(Yangın ve Dindar, 2010). Örtük programı “gizli müfredat” olarak adlandırarak, öğrencilerin günlük rutinler çerçevesinde öğrendikleri/ özümstedikleri anlam, inanç ve doğruları ifade ettiğini ve gizli müfredatta konu olan norm, değer ve inançların, okul ve sınıf içindeki ilişkilerde görülmesinden başka, resmi formal bir ortamda da aktarıldığını, okullarda resmi müfredatta belirtilen bilgi ve değerlerden daha fazla şeyler öğretildiğini belirtmektedir(Tezcan, 2005). Okullar değerlerin yeni nesillere aktarılmasında kilit öneme sahiptir ve bu değerleri aktaracak kişiler öğretmenler olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocuğu sevmeyen, öğretmenlikten sevk almayan kişilerin öğretmenlik yapması uzun vadede toplumsal cinayetler işlenmesine neden olacaktır. Burada cinayet ifadesi ilk bakışta ağır bir ifade gibi gözükse de, uzun vadede bakıldığında aslında durum tam bu kelimeyle ifadesini bulmaktadır. Eğitimde yapılan yatırımların sonucunu hemen görmek mümkün olmayıp, oldukça uzun süreçte görülebilmektedir(Özkan ve Soylu, 2014). Davranış değişikliklerinin kazanılmasında ise değerlerin hem doğrudan hem de dolaylı etkisi söz konusudur. Bu etki aileden başlayarak hayatın her aşamasında kendini gösterir. Okul ise bu durumun planlı ve programlı yapıldığı en önemli eğitim kurumudur(Özkan ve Soylu, 2014).

Milli Eğitim Bakanlığı Değerler Eğitimi daha kapsamlı ve verimli bir hale getirmek için Değerler Eğitimi Yönergesi hazırlatmıştır. Bu yönergede amaçlar;

- a. Öğrencilere, Atatürk ilke ve inkılâplarını benimsetme; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na ve demokrasinin ilkelerine, insan hakları, çocuk hakları ve uluslar arası sözleşmelere uygun olarak haklarını kullanma, başkalarının haklarına saygı duyma, görevini yapma ve sorumluluk yüklenebilen birey olma bilincini kazandırmak,
- b. Öğrencilerin, millî ve evrensel kültür değerlerini tanımlarını, benimsemelerini, geliştirmelerini bu değerlere saygı duymalarını sağlamak,
- c. Öğrencileri, kendilerine, ailelerine, topluma ve çevreye olumlu katkılar yapan, kendisi, ailesi ve çevresi ile barışık, başkalarıyla iyi ilişkiler kuran, iş birliği içinde

çalışan, hoşgörülü ve paylaşmayı bilen, dürüst, erdemli, iyi ve mutlu vatandaşlar olarak yetiştirmek,

- d. Öğrencilere bireysel ve toplumsal sorunları tanıma ve bu sorunlara çözüm yolları arama alışkanlığı kazandırmak,
- e. Öğrencilere, toplumun bir üyesi olarak beden ve ruh sağlığının yanı sıra ailesinin ve toplumun sağlığını korumak için bilimsel süreçlere ve ahlakî değerlere uygun olarak karar verme alışkanlığını kazandırmak,
- f. Öğrencilerin kendilerine güvenen, sistemli düşünebilen, girişimci, plânlı çalışma alışkanlığına ve eleştirel bakış açısına sahip, estetik duyguları ve yaratıcılıkları gelişmiş bireyler olmalarını sağlamak,
- g. Öğrencilerin kendisine, ailesine ve topluma karşı sorumluluk duyabilen, üretken, ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunabilecek yapıda bireyler olarak yetiştirilmesini sağlamak,
- h. Öğrencilerin kişisel, toplumsal tüm kaynakları ve zamanlarını etkin, yerinde ve verimli kullanmalarını sağlamak,
- ı. Öğrencilere temel insanî değer ve erdemleri kazandırma, değerlere karşı duyarlılık oluşturma ve onları davranışa dönüştürme konusunda yardımcı olmak,
- i. Öğrencilere okuma zevk ve alışkanlığı kazandırmak,
- j. Öğrencilere Türk dilini sevdirecek, dilimizdeki yozlaşmaların önüne geçilmesini sağlamak,
- k. Her öğrencinin biricik ve tek olmasını, bu tek ve biriciklerin çoklar olabilmesini ve okullarımızı çoklar içinde özel olmayı sağlayan bir yaşam merkezi durumuna getirmeyi sağlamak,
- l. Öğrencilerimizin millî, manevî ve evrensel değerleri hayata geçirmelerini sağlayarak toplumsal dayanışma ve bütünleşmeye katkı sağlamak,
- m. Değerlerimizin gelecek nesillere aktarılmasındaki önemli görevi yerine getirerek artan ve değişen risk ve tehditlerden bireysel ve toplumsal korunmayı sağlamak(MEB,2015).

şeklinde sıralanmıştır.

Uygulama ilke ve esaslarında ise öğretmenlerden; Okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretimde görevli öğretmenlerimiz, rehber öğretmenler ile eğitim yöneticilerimizin rehberliği ve desteğiyle ders içi ve ders dışında, Ek' te yer alan örnek etkinliklerden de yararlanarak değerler eğitime yönelik faaliyetler gerçekleştireceklerdir(MEB,2015). şeklinde bahsederek değerlerimizi kazandırma görevi öncelikli olarak öğretmenlerimize verilmiştir.

Aynı yönergede kazandırılacak değerler şu şekilde sıralanmıştır:

Sevgi, Sorumluluk, Saygı, Hoşgörü- duyarlılık, Özgüven, Empati,
Adil olma, Cesaret, liderlik, Nazik olmak, Dostluk,
Yardımlaşma, dayanışma, Temizlik, Doğruluk, Dürüstlük
Aile birliğine önem verme, Bağımsız ve özgür düşünebilme, İyimserlik,
Estetik duyguların geliştirilmesi, Misafirperverlik, Vatanseverlik
İyilik yapmak, Çalışkanlık, Paylaşımçı olmak, Şefkat - merhamet,
Selamlaşma, Alçakgönüllülük, Kültürel mirasa sahip çıkma, Fedakârlık (MEB,2015).

Bu yönerge hükümleri de göstermektedir ki değerlerimizin yeni kuşaklara aktarılmasında asıl yük ve sorumluluk öğretmenlerimizdedir. Bu yüzden öğretmenlerin değerler eğitimi algısı gelecek nesillerin huzuru ve güvenliği için büyük bir önem arz etmektedir.

III. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, çalışma evreni, örnekleme, veri toplama araçları, veri toplama araçlarının dağıtılması, toplanması ve verilerin nasıl analiz edileceğine ilişkin bilgiler verilmiştir.

3.1. Araştırma Yöntemi

Araştırma veri bağlamında nitel bir paradigmaya sahiptir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerine yer verilmiştir. Nitel araştırma “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formları ile veriler toplanmıştır. Araştırmada görev alan gönüllü öğretmenler ile yüz yüze, samimi bir ortamda görüşülmüş ve düşüncelerini mümkün olduğunca geniş bir biçimde ifade etmeleri sağlanmıştır. Görüşme esnasında notlar tutulmuştur. Toplanan veriler çözümlenmiş ve analiz edilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem/Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini Kırşehir ili sınırları içerisinde yer alan ilkokul, ortaokul ve liseler de 2018-2019 eğitim öğretim yılında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır.

Bu araştırmanın evreni Kırşehir ilinde 2018-2019 Eğitim Öğretim yılında görev yapan toplam 3804 öğretmenden oluşmaktadır. Bu öğretmenlerin 2439’u merkez ilçede, 1365’i diğer ilçelerde görev yapmaktadır. Bu öğretmenlerin okullara göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5. 2018-2019 Öğretim yılında Kırşehir İlinde görev yapan öğretmenlerin okul türlerine göre dağılımı

Okul Türü	Öğretmen Sayısı
Anaokulu	177
Anasınıfı	126
İlkokul	959
Ortaokul	998
İmam Hatip Ortaokulu	207
Genel Lise	558
İmam Hatip Lisesi	163
Meslek Lisesi	621
Toplam	3804

Yukarıdaki tablo incelendiğinde 2018-2019 Eğitim Öğretim yılında Kırşehir ili genelinde görev yapan öğretmenlerin 177'sinin Anaokulunda, 126'sının diğer okulların bünyesinde açılan Anasınıflarında, 959'unun İlkokullarda, 998'inin Ortaokullarda, 207'sinin İmam Hatip Ortaokullarında, 558'inin genel liselerde, 163'ünün İmam Hatip liselerinde, 621'inin Meslek Liselerinde görev yaptığı görülmektedir.

Örneklem oluşturulurken farklı kademelerdeki okullardan karşılaştırılacak özelliklere göre mümkün olduğunca eşit sayıda birey alınmaya çalışılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 6 tanesi ilkokul, 6 tanesi ortaokul, 6 tanesi lise kademesinden seçilmiştir. Araştırmada görev alan öğretmenlerin dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir. Öğretmenler kodlanarak belirtilmiştir.

Tablo 6. Araştırmada görev alan öğretmen bilgileri

Kodu	Cinsiyeti	Yaşı	Kıdemi	Okul Türü
Ö1	Kadın	27	0-15	İlkokul
Ö2	Erkek	52	15+	İlkokul
Ö3	Erkek	42	15+	İlkokul
Ö4	Erkek	51	15+	İlkokul
Ö5	Kadın	34	0-15	İlkokul
Ö6	Kadın	37	15+	İlkokul
Ö7	Erkek	41	15+	Ortaokul
Ö8	Erkek	35	0-15	Ortaokul
Ö9	Kadın	32	0-15	Ortaokul

Tablo 6'nun devamı...

Kodu	Cinsiyeti	Yaşı	Kıdemi	Okul Türü
Ö10	Erkek	35	0-15	Ortaokul
Ö11	Kadın	32	0-15	Ortaokul
Ö12	Kadın	32	0-15	Ortaokul
Ö13	Kadın	27	0-15	Lise
Ö14	Kadın	32	0-15	Lise
Ö15	Kadın	37	15+	Lise
Ö16	Erkek	41	15+	Lise
Ö17	Erkek	42	15+	Lise
Ö18	Erkek	35	15+	Lise

Yukarıdaki tablo incelendiğinde araştırmada görev alan öğretmenlerin okul türlerine, cinsiyete, yaşa ve kıdeme göre dağılımının mümkün olduğunca eşit olarak seçildiği görülmektedir.

Tablo 7'de araştırmaya katılan öğretmenlerin okul türlerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 7. Araştırmada görev alan öğretmenlerin okul türüne göre dağılımı

Okul Türü	f	%
İlkokul	6	33,33
Ortaokul	6	33,33
Lise	6	33,33

Tablo 7'ye göre araştırmaya katılan öğretmenlerin 6(%33,33)'sının İlkokul, 6(%33,33)'sının ortaokul, 6(%33,33)'sının lise kademesinden olduğu ve dağılımın eşit olduğu görülmektedir.

Tablo 8'de araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 8. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımı.

Cinsiyet	f	%
Kadın	9	50
Erkek	9	50

Tablo 8'e göre araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmen sayısının 9(%50) olduğu ve eşit olduğu görölmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşa göre dağılımı tablo 9'te verilmiştir.

Tablo 9. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşa göre dağılımı.

Yaş	f	%
35 yaş altı	9	50
35 yaş üstü	9	50

Tablo 9'A göre araştırmaya katılan öğretmenlerin 9(%50)'i 35 yaş altı, 9(%50)'i 35 yaş üstü öğretmenlerden oluşmaktadır. Dağılımın eşit olduğu görölmektedir.

Tablo 10'da öğretmenlerin mesleki kıdeme göre dağılımları verilmiştir.

Tablo 10. Öğretmenlerin mesleki kıdeme göre dağılımı

Mesleki Kıdemi	f	%
0-15 yıl	9	50
15+	9	50

Tablo 10'a göre 0-15 yıl arası görev yapmış 9(%50), 15 yıl ve üstü görev yapmış 9(%50) öğretmen araştırmada görev almıştır. Dağılımın eşit olduğu görölmektedir.

3.3. Veri Toplanması

Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış ve formda yer alan sorular araştırmada görev alan öğretmenlere sorulmuştur. Görüşme formu hazırlanırken öncelikle literatür taraması yapılmış ve daha önceki araştırmalar incelenmiştir. Örneklem belirlenirken öğretmen dağılımının okul kademesi, cinsiyet, yaş ve mesleki kıdem dağılımının eşit olmasına özen gösterilmiştir.

Form uygulanmadan önce İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü aracılığı ile Kaymakamlıktan izin alınmış ve bu izne istinaden form uygulanmıştır.

Görüşme öğretmenler ile yüz yüze samimi bir ortamda gerçekleştirilmiştir. Sorular gönüllülere sözlü olarak iletilmiş ve görüşme esnasında notlar alınmıştır. Görüşme öncesi Değerler Eğitimi konusunda kısaca bilgi verilmiştir. Bu şekilde araştırmada görev alan öğretmenlerin konuyu doğru olarak kavramaları amaçlanmıştır. Araştırmaya katılım tamamen isteğe bağlı olarak yapılmış ve bu araştırmaya katılan öğretmenlere belirtilmiştir. Katılan tüm öğretmenler kendi isteği ile araştırmada görev almıştır.

Toplanan veriler incelenmiş ve analiz edilerek istatistiksel olarak tablolara dönüştürülmüştür. Bu tablolar yorumlanarak bulgulara ve sonuçlara ulaşılmıştır.

IV. BÖLÜM

BULGULAR

Tez çalışmasının bu bölümünde araştırmanın sonucunda elde edilen istatistiki verilerin bulgularına yer verilmiştir. Kırşehir İlinde 2018-2019 Eğitim Öğretim yılında çeşitli kademelerde görev yapan öğretmenlerden seçilen ve kendi isteği ile araştırmada görev alan öğretmenlerin Değerler Eğitimi Algısı ile ilgili bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Algısının Okul Türüne Göre İncelenmesi

Çalışmanın bu bölümünde öğretmenlerin değerler eğitimi algısının okul türüne göre farklılık gösterip göstermediğine dair bulgular verilmiştir.

Tablo 11. Öğretmenlerin değerler eğitimi konusunda kendisini yeterli bulup bulmama durumu

Okul Türü	Yeterli		Yetersiz	
	f	%	f	%
İlkokul	5	83,33	1	16,66
Ortaokul	4	66,64	2	33,32
Lise	3	50	3	50

Tablo 11’de görüldüğü gibi ilkokul öğretmenlerinin 5(%88,3)’i kendisini yeterli görürken, 1(%16,6)’i kendisini yeterli görmemektedir.

Ortaokul öğretmenlerinin5(%66,64)’i kendisini yeterli görürken, 2(%33,32)’si kendisini yeterli görmemektedir.

Lise öğretmenlerinin ise 3(%50)'ü kendisini yeterli görürken, 3(%50)'ü kendisini yeterli görmemektedir.

Okul türlerine göre araştırmada görev alan öğretmenler ilk-orta ve lise kademelerinde kendisini değerler eğitimi konusunda yeterli görme durumuna göre farklılık göstermektedir.

Ancak bu durum tereddütle karşılanmalıdır. Çünkü bir sonraki soruda çalışmada görev alan öğretmenlerin tümü değerler eğitimi üzerine eğitim almadıklarını belirtmelerine rağmen çoğunluğu kendisini yeterli gördüğünü beyan etmektedir. Sorunun doğrudan katılımcılara sorulması sonucu etkilemiş olabilir. Neden yeterli görüyorsunuz sorusuna ise kişisel olarak kendisini geliştirmeye çalıştığını belirterek cevap veren öğretmenler çoğunluktadır. Örneğin, Ö15 kodlu öğretmen “Değerler eğitimi konusunda herhangi bir eğitim almadım. Ancak bizler yetiştiğimiz ortam olarak zaten bu değerlerin içinde büyüdük, Elbette eksiklerim vardır; ancak günümüz gençlerini ve şartlarını düşündüğümde bu konuda yeterli olduğuma inanıyorum.” şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 12. Öğretmenlerin değerler Eğitimi konusunda eğitim alıp almama durumu

Okul Türü	Aldım		Almadım	
	f	%	f	%
İlkokul	0	0	6	100
Ortaokul	0	0	6	100
Lise	0	0	6	100

Tablo 12'ye göre değerler eğitimi konusunda tüm okul türlerinde eğitim alan öğretmen bulunmamaktadır. Bu konuda okul türleri arasında farklılık görülmemektedir.

Tablo 13. Değerler Eğitimi konusunda okullarda faaliyet yapılıp yapılmama durumu

Okul Türü	Yapılıyor		Yapılmıyor	
	f	%	f	%
İlkokul	6	100	0	0
Ortaokul	5	83,33	1	16,66
Lise	3	50	3	50

Tablo 13'e göre İlkokul öğretmenlerinin hepsi(%100) çalıştıkları okullarda değerler eğitimi konusunda çalışmalar yapıldığını söylemektedir.

Ortaokul öğretmenlerinin 5(%83,3)'i değerler eğitimi konusunda okullarında çalışmalar yapıldığını söylerken, 1(%16,66)'i değerler eğitimi konusunda çalışma yapılmadığını söylemektedir.

Lise öğretmenlerinin ise 3(%50)'ü çalıştığı okulda değerler eğitimi konusunda çalışma yapıldığını söylerken, 3(%50)'ü çalıştığı okulda bu konuda çalışma yapılmadığını söylemektedir.

Değerler eğitimi konusunda yapılan faaliyetlerde okul türleri arasında farklılık görülmektedir.

Tablo 14. Değerler Eğitimine derslerde yer verilmesinin faydalı olup olmama durumu

Okul Türü	Faydalıdır		Faydalı değildir	
	f	%	f	%
İlkokul	6	100	0	0
Ortaokul	6	100	0	0
Lise	6	100	0	0

Tablo 14'e göre değerler eğitimi konularının derslerde yer verilmesi konusunda okul türleri arasında farklılık görülmemektedir.

Tablo 15. Değerler eğitimi en iyi hangi yolla kazandırılabilir

Okul türü	Ders içerisinde		Örnek Davranışlar İle	
	f	%	f	%
İlkokul	5	83,33	1	16,66
Ortaokul	2	33,32	4	66,64
Lise	1	16,66	5	83,33

Tablo 15'e göre değerler eğitiminin en iyi hangi yolla kazandırılacağı konusunda İlkokul öğretmenlerinin 5(%83,3)'i ders işlenişi esnasında, 1(%16,66)'i örnek davranışlar ile olabileceğini söylemektedir.

Ortaokul öğretmenlerinin 2(%33,32)'si ders işlenişi esnasında, 4(%66,64)'ü örnek davranışlar ile olabileceğini söylemektedir.

Lise öğretmenlerinin ise 1(%16,66)'i ders işlenişi esnasında, 5(%83,3)'i örnek davranışlar ile olabileceğini söylemektedir.

Bu konuda okul türleri arasında anlamlı farklılık görülmektedir.

Tablo 16. Değerlerin kazandırılmasında sorun olup olmama durumu

Okul türü	Sorun Yaşamıyorum		Sorun Yaşıyorum	
	f	%	f	%
İlkokul	4	66,64	2	33,32
Ortaokul	1	16,66	5	83,33
Lise	1	16,66	5	83,33

Tablo 16'ya göre çalışmada görev alan ilkokul öğretmenlerinin değerler eğitimi konularını kazandırma konusunda 4(%66,64)'ü bir sorun yaşamadığını belirtirken, 2(%33,32)'si sorun yaşadığını belirtmektedir.

Ortaokul öğretmenlerinin değerler eğitimi konularını kazandırma konusunda 1(%16,66)'i bir sorun yaşamadığını belirtirken, 5(%83,3)'i sorun yaşadığını belirtmektedir.

Lise öğretmenlerinin değerler eğitimi konularını kazandırma konusunda 1(%16,66)'i bir sorun yaşamadığını belirtirken, 5(%83,3)'i sorun yaşadığını belirtmektedir.

Ortaokul ve lise öğretmenleri arasında bu konuda bir farklılık görülmezken, ilkokul öğretmenleri ile diğer öğretmenler arasında anlamlı farklılık görülmektedir.

Sorun yaşamadığını belirten öğretmen oranı ilkokul türünde belirgin biçimde diğerlerine göre fazladır. Bu ancak çağın yapı özellikleri ile açıklanabilir. İlköğretim kademesinde öğretmen öğrenci için örnek alınan, neredeyse her dediği ve yaptığı doğru kabul edilen bir rol modeldir(Özkan ve Soylu, 2014).

Tablo 17. Değerler Eğitiminin Aile İle Birlikte verilmesinin gerekliliği

Okul türü	Aile İle Birlikte Verilmelidir		Okul Yeterlidir	
	f	%	f	%
İlkokul	6	100	0	0
Ortaokul	1	16,66	5	83,33
Lise	6	100	0	0

Tablo 17'ye göre Değerler eğitiminin okul ve aile işbirliği ile verilmesi konusunda ilkokul ve lise öğretmenlerinin hepsi(%100) gerekli olduğunu söylemektedir. İki okul türü arasında farklılık görülmemektedir.

Ortaokul öğretmenlerinin ise 1(%16,66)'i aile ile birlikte verilmesi gerektiğini belirtirken, 5(%83,33)'i okulun yeterli olduğunu söylemektedir.

Ortaokul ile diğer okullar arasında anlamlı farklılık görülmektedir.

4.2. Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Algısının Cinsiyete Göre İncelenmesi

Araştırmada görev alan öğretmenlerin Değerler Eğitimi ile ilgili algılarının farklılık gösterip göstermediğini ortaya koyabilmek için elde edilen bulgular istatistiksel olarak aşağıda sunulmuştur.

Tablo 18. Öğretmenlerin değerler eğitimi konusunda kendisini yeterli bulup bulmama durumu

Cinsiyeti	Yeterli		Yetersiz	
	f	%	f	%
Kadın	6	75	2	25
Erkek	6	75	2	25

Tablo 18'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın öğretmenlerin 6(%75)'si kendisini değerler eğitimi konusunda yeterli görmektedir. 2(%25)'si ise kendisini değerler eğitimi konusunda yetersiz görmektedir.

Aynı şekilde araştırmada görev alan erkek öğretmenlerin 6(%75)'si kendisini değerler eğitimi konusunda yeterli görmektedir. 2(%25)'si ise kendisini değerler eğitimi konusunda yetersiz görmektedir. Kadın ve erkek öğretmenler arasında kendini değerler eğitimi konusunda yeterli görme konusunda anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 19. Öğretmenlerin değerler Eğitimi konusunda eğitim alıp almama durumu

Cinsiyeti	Eğitim Aldım		Eğitim Almadım	
	f	%	f	%
Kadın	0	0	8	100
Erkek	0	0	8	100

Tablo 19’da görüldüğü gibi öğretmenlerin tümü değerler eğitimi konusunda bir eğitim almadığını belirtmektedir. Eğitim alıp almama konusunda cinsiyete dayalı anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmüştür.

Tablo 20. Değerler Eğitimi konusunda okullarda faaliyet yapılıp yapılmama durumu

Cinsiyeti	Yapılıyor		Yapılmıyor	
	f	%	f	%
Kadın	8	100	0	0
Erkek	6	75	2	25

Tablo 20’de görüldüğü üzere araştırmada görev alan kadın öğretmenlerin 8(%100)’i yani tümü çalıştıkları okullarda değerler eğitimi ile ilgili etkinlikler yapıldığını belirtmektedir.

Araştırmada görev alan erkek öğretmenlerin ise 6(%75)’sı okullarında değerler eğitimi ile ilgili faaliyetler yapıldığını düşünürken, 2(%25)’i okullarında değerler eğitimi ile ilgili faaliyet yapılmadığını düşünmektedir.

Kadın ve erkek öğretmenler arasında bu konuda farklılık görülmektedir.

Tablo 21. Değerler Eğitimine derslerde yer verilmesinin faydalı olup olmama durumu

Cinsiyeti	Faydalıdır		Faydalı değildir	
	f	%	f	%
Kadın	8	100	0	0
Erkek	8	100	0	0

Tablo 21’de görüldüğü gibi hem kadın öğretmenlerin hem de erkek öğretmenlerin hepsi(%100) değerler eğitimine derslerde yer verilmesini faydalı olarak görmektedirler.

Bu konuda cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 22. Değerler eğitimi en iyi hangi yolla kazandırılabilir

Cinsiyeti	Ders içerisinde		Örnek Davranışlar İle	
	f	%	f	%
Kadın	4	50	4	50
Erkek	4	50	4	50

Tablo 22’de görüldüğü üzere kadın öğretmenlerin 4(%50)’ü değerlerin ders içerisinde konular ile kazandırılabilceğini düşünmektedir. 4(%50)’ü ise değerlerin öğrencilere örnek davranışlar ile kazandırılabilceğini düşünmektedir.

Aynı şekilde erkek öğretmenlerin 4(%50)’ü değerlerin ders içerisinde konular ile kazandırılabilceğini düşünmektedir. 4(%50)’ü ise değerlerin öğrencilere örnek davranışlar ile kazandırılabilceğini düşünmektedir.

Bu konuda cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 23. Değerlerin kazandırılmasında sorun olup olmama durumu

Cinsiyeti	Sorun Yaşamıyorum		Sorun Yaşıyorum	
	f	%	f	%
Kadın	2	25	6	75
Erkek	3	37,5	5	62,5

Tablo 23’te görüldüğü üzere kadın öğretmenlerin 2(%25)’si değerleri kazandırmakta problem yaşamadığını belirtmektedir. 6(%75)’si değerleri kazandırmakta sorun yaşadığını belirtmektedir.

Erkek öğretmenlerin ise 3(%37,5)’ü değerleri kazandırmakta problem yaşamadığını belirtmekte, 5(%62,5)’i değerleri kazandırmakta problem yaşadığını belirtmektedir.

Bu konuda cinsiyete göre farklılık görülmektedir. Değerleri kazandırmakta problem yaşamadığını belirten erkek öğretmenlerin oranı kadın öğretmenlerden daha fazladır.

Sorun yaşadığını belirten kadın öğretmenlerin oranı ise erkek öğretmenlerden daha fazladır. Anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Tablo 24. Değerler Eğitiminin Aile İle Birlikte verilmesinin gerekliliği

Cinsiyeti	Aile İle Birlikte Verilmelidir		Okul Yeterlidir	
	f	%	f	%
Kadın	4	50	4	50
Erkek	8	100	0	0

Tablo 24'te görüldüğü üzere kadın öğretmenlerin 4(%50)'ü Değerler eğitimi aile ile birlikte, aileyi eğitim sürecine dahil ederek verilmesi gerektiğini düşünürken, 4(%50)'ü okulun değerler eğitimini vermede yeterli olacağını düşünmektedir.

Erkek öğretmenlerin ise hepsi(%100) değerler eğitiminin aile ile birlikte, onları da eğitime dahil ederek verilebileceğini düşünmektedir.

Bu konuda cinsiyete dayalı farklılık görülmektedir.

4.3. Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Algısının Yaşa Göre İncelenmesi

Çalışmanın bu bölümünde çalışmada görev alan öğretmenlerin görüşlerinin yaş faktörüne göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiş ve bulgular tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 25. Öğretmenlerin değerler eğitimi konusunda kendisini yeterli bulup bulmama durumu

Yaş	Yeterli		Yetersiz	
	f	%	f	%
35 yaş altı	6	75	2	25
35 yaş üst	6	75	2	25

Tablo 25'te görüldüğü üzere öğretmenlerin kendini değerler eğitimi konusunda yeterli ya da yetersiz görme durumunda yaşa göre bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 26. Öğretmenlerin değerler Eğitimi konusunda eğitim alıp almama durumu

Yaş	Eğitim Aldım		Eğitim Almadım	
	f	%	f	%
35 yaş altı	0	0	8	100
35 yaş üst	0	0	8	100

Tablo 26’da görüldüğü gibi öğretmenlerin tümü değerler eğitimi konusunda bir eğitim almadığını belirtmektedir. Eğitim alıp almama konusunda yaşa dayalı anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmüştür.

Tablo 27. Değerler Eğitimi konusunda okullarda faaliyet yapılıp yapılmama durumu

Yaş	Yapılıyor		Yapılmıyor	
	f	%	f	%
35 yaş altı	8	100	0	0
35 yaş üst	6	75	2	25

Tablo 27’de görüldüğü üzere 35 yaş altı öğretmenlerin hepsi(%100) okullarında değerler eğitimi konusunda çalışmalar yapıldığını belirtmektedir.

35 yaş üstü öğretmenlerin ise 6(%75)’si okullarında değerler eğitimi konusunda çalışmalar yapıldığını belirtirken 2(%25)’si okullarında değerler eğitimi konusunda çalışmalar yapılmadığını belirtmektedir.

Bu konuda yaşa dayalı olarak öğretmenlerin görüşlerinde farklılık görünmektedir.

Tablo 28. Değerler Eğitimine derslerde yer verilmesinin faydalı olup olmama durumu

Yaş	Faydalıdır		Faydalı değildir	
	f	%	f	%
35 yaş altı	8	100	0	0
35 yaş üst	8	100	0	0

Tablo 28’de görüldüğü üzere öğretmenlerin tümü(%100) değerler eğitimi konularına derslerde yer verilmesini faydalı olarak görmektedir.

Bu konuda öğretmenler arasında yaşa dayalı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 29. Değerler eğitimi en iyi hangi yolla kazandırılabilir

Yaş	Ders içerisinde		Örnek Davranışlar İle	
	f	%	f	%
35 yaş altı	4	50	4	50
35 yaş üst	5	62,5	3	37,5

Tablo 29’da görüldüğü üzere çalışmaya katılan 35 yaş altı öğretmenlerin 4(%50)’ü değerler eğitimi en iyi ders içerisinde öğretilbilir görüşünde iken 4(%50)’ü örnek davranışlar ile kazandırılabilir görüşündedir.

35 yaş üstü öğretmenlerin ise 5(%62,5)’i değerler eğitimi en iyi ders içerisinde kazandırılabilir görüşünde iken, 3(%37,5)’ü örnek davranışlar ile kazandırılabilir görüşündedir.

Bu konuda yaşa dayalı olarak öğretmenler arasında farklılık görülmektedir.

Tablo 30. Değerlerin kazandırılmasında sorun olup olmama durumu

Yaş	Sorun Yaşamıyorum		Sorun Yaşıyorum	
	f	%	f	%
35 yaş altı	2	25	6	75
35 yaş üst	4	50	4	50

Tablo 30’da görüldüğü üzere çalışmada görev alan 35 yaş altı öğretmenlerin 2(%25)’si değerleri kazandırmakta sorun yaşamadığını belirtirken, 6(%75)’sı değerleri kazandırmakta sorun yaşadığını belirtmektedir.

Çalışmada görev alan 35 yaş üstü öğretmenlerin ise 4(%50)’ü değerleri kazandırmakta sorun yaşadığını belirtirken, 4(%50)’ü değerleri kazandırmakta problem yaşamadığını belirtmektedir.

Bu konuda yaşa dayalı olarak öğretmenler arasında farklılık gözlemlenmektedir.

Tablo 31. Değerler Eğitiminin Aile İle Birlikte verilmesinin gerekliliği

Yaş	Aile İle Birlikte Verilmelidir		Okul Yeterlidir	
	f	%	f	%
35 yaş altı	2	25	6	75
35 yaş üst	6	75	2	25

Tablo 31’de görüldüğü üzere çalışmada görev alan 35 yaş altı öğretmenlerin 2(%25)’si değerler eğitiminin aile ile birlikte verilmesi gerektiğini düşünürken, 6(%75)’sı değerler eğitimi konusunda okulun yeterli olduğunu düşünmektedir.

Çalışmada görev alan 35 yaş üstü öğretmenlerin ise 6(%75)’sı değerler eğitiminin aile ile birlikte verilmesi gerektiğini düşünürken, 2(%25)’si okulun değerler eğitimi konusunda yeterli olduğunu düşünmektedir.

Bu konuda yaşa dayalı olarak öğretmenler arasında farklılık görülmektedir.

4.4. Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Algısının Mesleki Kıdeme Göre İncelenmesi

Çalışmanın bu bölümünde çalışmada görev alan öğretmenlerin görüşlerinin mesleki kıdem faktörüne göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiş ve bulgular istatistiksel olarak tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 32. Öğretmenlerin değerler eğitimi konusunda mesleki kıdeme kendisini yeterli bulup bulmama durumu.

Kıdem	Yeterli		Yetersiz	
	f	%	f	%
15 yıl altı	6	75	2	25
15 yıl üstü	6	75	2	25

Tablo 32’de görüldüğü üzere öğretmenlerin kendini değerler eğitimi konusunda yeterli yada yetersiz görme durumunda mesleki kıdeme göre bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 33. Öğretmenlerin değerler Eğitimi konusunda eğitim alıp almama durumu

Kıdem	Eğitim Aldım		Eğitim Almadım	
	f	%	f	%
15 yıl altı	0	0	8	100
15 yıl üstü	0	0	8	100

Tablo 33'te görüldüğü gibi öğretmenlerin tümü değerler eğitimi konusunda bir eğitim almadığını belirtmektedir. Eğitim alıp almama konusunda mesleki kıdeme dayalı anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmüştür.

Tablo 34. Değerler Eğitimi konusunda okullarda faaliyet yapılıp yapılmama durumu

Kıdem	Yapılıyor		Yapılmıyor	
	f	%	f	%
15 yıl altı	8	100	0	0
15 yıl üstü	6	75	2	25

Tablo 34'te görüldüğü üzere 15 yıldan daha az görev yapan öğretmenlerin hepsi(%100) okullarında değerler eğitimi konusunda çalışmalar yapıldığını belirtmektedir.

15 yıl ve daha fazla görev yapan öğretmenlerin ise 6(%75)'si okullarında değerler eğitimi konusunda çalışmalar yapıldığını belirtirken 2(%25)'si okullarında değerler eğitimi konusunda çalışmalar yapılmadığını belirtmektedir.

Bu konuda çalışma süresine dayalı olarak öğretmenlerin görüşlerinde farklılık görülmektedir.

Tablo 35. Değerler Eğitimine derslerde yer verilmesinin faydalı olup olmama durumu

Kıdem	Faydalıdır		Faydalı değildir	
	f	%	f	%
15 yıl altı	8	100	0	0
15 yıl üstü	8	100	0	0

Tablo 35'te görüldüğü üzere öğretmenlerin tümü(%100) değerler eğitimi konularına derslerde yer verilmesini faydalı olarak görmektedir.

Bu konuda öğretmenler arasında çalışma süresine dayalı bir farklılık gözlemlenmemektedir.

Tablo 36. Değerler eğitimi en iyi hangi yolla kazandırılabilir

Kıdem	Ders içerisinde		Örnek Davranışlar İle	
	f	%	f	%
15 yıl altı	4	50	4	50
15 yıl üstü	5	62,5	3	37,5

Tablo 36'da görüldüğü üzere çalışmaya katılan 15 yıldan daha az mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin 4(%50)'ü değerler eğitimi en iyi ders içerisinde öğretilabilir görüşünde iken 4(%50)'ü örnek davranışlar ile kazandırılabilir görüşündedir.

15 yıl ve daha fazla görev süresi olan öğretmenlerin ise 5(%62,5)'i değerler eğitimi en iyi ders içerisinde kazandırılabilir görüşünde iken, 3(%37,5)'ü örnek davranışlar ile kazandırılabilir görüşündedir.

Bu konuda çalışma süresine dayalı olarak öğretmenler arasında farklılık görülmektedir.

Tablo 37. Değerlerin kazandırılmasında sorun olup olmama durumu

Kıdem	Sorun Yaşamıyorum		Sorun Yaşıyorum	
	f	%	f	%
15 yıl altı	2	25	6	75
15 yıl üstü	4	50	4	50

Tablo 37'de görüldüğü üzere çalışmada görev alan 15 yıldan daha az görev süresi olan öğretmenlerin 2(%25)'si değerleri kazandırmakta sorun yaşamadığını belirtirken, 6(%75)'sı değerleri kazandırmakta sorun yaşadığını belirtmektedir.

Çalışmada görev alan 15 yıldan daha fazla görev süresi olan öğretmenlerin ise 4(%50)'ü değerleri kazandırmakta sorun yaşadığını belirtirken, 4(%50)'ü değerleri kazandırmakta problem yaşamadığını belirtmektedir.

Bu konuda görev süresine dayalı olarak öğretmenler arasında farklılık gözlemlenmektedir.

Tablo 38. Değerler Eğitiminin Aile İle Birlikte verilmesinin gerekliliği

Kıdem	Aile İle Birlikte Verilmelidir		Okul Yeterlidir	
	f	%	f	%
15 yıl altı	2	25	6	75
15 yıl üstü	6	75	2	25

Tablo 38’de görüldüğü üzere çalışmada görev alan 15 yıldan daha az görev yapmış öğretmenlerin 2(%25)’si değerler eğitiminin aile ile birlikte verilmesi gerektiğini düşünürken, 6(%75)’sı değerler eğitimi konusunda okulun yeterli olduğunu düşünmektedir.

Çalışmada görev 15 yıl ve üstü görev yapmış öğretmenlerin ise 6(%75)’sı değerler eğitiminin aile ile birlikte verilmesi gerektiğini düşünürken, 2(%25)’si okulun değerler eğitimi konusunda yeterli olduğunu düşünmektedir.

Bu konuda çalışma süresine bağlı olarak öğretmenler arasında farklılık görülmektedir.

V. BÖLÜM

TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde araştırmada elde edilen verilere dayalı olarak tartışma, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Tartışma

Çağımızda yeni nesil ile yetişkinler arasında kuşak çatışması olarak adlandırabileceğimiz problemler artarak çoğalmaktadır. Buna sebep olarak ta çoğunlukla kültürel ve milli değerlerimizin yeni nesle aktarılamaması, hızla gelişen teknoloji ve sosyal medyanın eğitim sistemimizin önüne geçmesi ve değerlerimizi hızla farklılaştırarak gençleri toplumun beklentileri dışında farklı değerlere yönlendirmesi görülmektedir. Çocuklar dünya üzerinde büyüyen sosyal problemlerden, şiddet ve hoşgörüsüzlükten artan bir şekilde etkilenmektedir. Pek çok ülkede aileler ve eğitimciler toplumsal düzeni tehdit eden bu sorunlardan kurtulmanın yolunun etkili bir değerler eğitiminden geçtiği kanaatindedirler (Tillman,2000:9). Bu sorunların önüne geçmek için değerlerin yeni nesle aktarılmasında eğitim sistemine önemli görevler düşmektedir. Aileler bu konuda yetersiz kalmakta, aile içi eğitim maalesef yeterli gelmemektedir. Bu yüzden eğitim sistemimizin temel ögesi olan öğretmenlerimize bu konuda önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu yüzden öğretmenlerin değerler eğitimi algısı büyük önem arz etmektedir. Eğitim belirlenen amaçlar doğrultusunda bireyi yetiştirme süreci olarak tanımlanabilir. Bu süreçte kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerler, bireyin karakterini farklılaştırır. Karakteri gelişen, bilgi ve beceriler ile donatılan birey ise, toplumsal yapı üzerinde olumlu değişimler meydana getirir (Akbaş, 2004:1-3). Bu bilgi beceri ve donatıları kazandırmada anahtar rol öğretmenlerimize düşmektedir.

Değerler; kişiler arası etkileşimden, aileden ve diğer toplumsal etkilerden denenerek ve gözlemlenerek öğrenilir. Bu yüzden açık bir şekilde değerlerin metodolojik ve kasıtlı bir biçimde öğretilmesi gerekir (Akt.Yazıcı,2006). Eğitimin metodolojik ve kasıtlı bir biçimde yapılabilmesi için değerler eğitimi sınıf ortamında ve planlı bir şekilde uygulanmak zorundadır.

Öğretmenler değerler eğitiminin merkezini oluşturdukları için, değerleri kendi rollerinin bir bölümü olarak göstermek istemeseler bile; öğrenciler, öğretmenlerinin değer yargılarından mutlaka etkilenirler(Halstead ve Taylor, 2000:177). Öğretmenler değerler eğitimini benimseyip gerekli davranışları sergilemezler ise, öğrencileri olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilmektedirler. Değerlere sahip olmayan bir öğretmen öğrencileri olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Aynı şekilde değerleri hem ders içerisinde hem de davranış olarak sergileyen bir öğretmen öğrencileri olumlu yönde etkileyecektir. Öğretmen değerlere sahip değilse ya da değerleri öğrencilere nasıl aktaracağını bilmiyorsa öğrencileri olumsuz yönde etkileyebilir. Hatta öğrencide var olan değerlerin körelmesine sebep olabilir. Bunun engellenebilmesi için öğretmenlerin bilgili ve bilinçli olmaları gerekmektedir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar göstermektedir ki ilkökul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin kendilerini değerler eğitimi konusunda yeterli görme durumu anlamlı farklılık göstermektedir. İlkokul öğretmenlerinin %83,33 ü kendisini yeterli görmektedir. Ortaokul öğretmenlerinin kendini yeterli görme oranı ise %66,64'tür. Lise öğretmenlerinin kendini yeterli görme oranı ise %50'dir. İlkokuldan başlayarak okul kademelerine göre öğretmenlerin kendisini yeterli görme durumu azalmaktadır. Kendini yeterli görme durumu en yüksek ilkökul öğretmenlerinde, ardından ortaokul öğretmenlerinde, en düşük ise lise öğretmenlerinde görülmektedir.

Aynı doğrultuda kendisini değerler eğitimi konusunda yeterli görmeyen öğretmenlerin oranı ilkökulda en az, ortaokulda daha fazla ve en fazla lise öğretmenlerindedir. Öğrencilerin yaşları arttıkça öğretmenler kendilerini değerler eğitimi konusunda yetersiz olarak görmeye başlamaktadırlar. Lise öğretmenlerinde bu oran yarı yarıyadır. Bu durum çocukların küçükken değerleri kazanmaya daha elverişli olmaları, büyüdükçe kendi değerlerini edindikleri için bunun değiştirilmesinin daha zor olduğu şeklinde

yorumlanabilir. Bu yüzden öğretmenler değerleri kazandırmakta kendisini yetersiz görmekte olabilirler.

Araştırmanın sonucuna göre öğretmenlerin kendisini değerler eğitimi konusunda yeterli görüp-görmeme durumu cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Kendisini yeterli gören ve görmeyen kadın ve erkek öğretmenlerin oranı aynıdır.

Aynı şekilde öğretmenlerin kendisini değerler eğitimi konusunda yeterli görüp-görmeme durumu yaşa ve kıdeme göre de anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Farklılığın sadece okul kademeleri arasında görülmesi öğrencilerin buldukları yaş ile bağlantılı olduğunu düşündürmektedir.

Yapılan çalışmanın sonucuna göre öğretmenlerin değerler eğitimi konusunda eğitim alıp-almama durumu okul türlerine, cinsiyete, yaşa ve mesleki kıdeme göre farklılık göstermemektedir. İstisnasız bütün öğretmenler değerler eğitimi konusunda bir eğitim almadıklarını belirtmektedirler. Eğitim programlarına ve eğitim sistemine dahil edilen ve merkezinde öğretmenin yer aldığı değerler eğitimi konusunda hem okul döneminde hem de görev yaparken hizmet içi eğitim olarak bu konuda eğitim verilmemiştir. Araştırma sonucuna göre en önemli sonuçlardan birisi budur. Bir konunun eğitimini verebilmek için öncelikle o konu hakkında bilgi sahibi olunması gereklidir. Ancak öğretmenlerin tümü eğitim almadığını belirtmektedir.

Çalışma sonucuna göre okullarda değerler eğitimi konusunda faaliyet düzenlenme durumu ilkokul, ortaokul ve liselerde kademeli olarak farklılık göstermektedir. İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin tümü bu konuda okullarında faaliyetler yapıldığını belirtirken ortaokullarda öğretmenlerin büyük kısmı faaliyetler yapıldığını belirtmişlerdir. Liselerde ise öğretmenlerin yarısı faaliyet yapıldığını belirtmiştir. Faaliyet yapılma durumu ilkokullardan başlayarak kademeli biçimde azalmaktadır. Bu durum öğretmenlerin kendini yeterli görüp-görmeme durumuyla doğru orantılı seyretmektedir. Kendisini yeterli gören öğretmenlerin faaliyetler konusunda daha hevesli ve istekli olmaları ve faaliyetlere yer vermeleri doğaldır. Aynı şekilde kendisini yeterli görmeyen öğretmenlerin faaliyetler konusunda isteksiz olmaları ve faaliyetlere daha az yer vermeleri de doğaldır.

Okullarda faaliyet yapılma durumu cinsiyete göre de farklılık göstermektedir. Kadın öğretmenlerin tümü okullarda faaliyetler yapıldığını belirtirken, erkek öğretmenlerin çoğu faaliyet yapıldığını, az bir kısmı ise yapılmadığını belirtmiştir. Faaliyet yapıldığını düşünen kadın öğretmenlerin oranı erkek öğretmenlere göre fazladır.

Okullarda faaliyet yapılma durumu yaşa ve kıdeme göre de farklılık göstermektedir. Genç öğretmenlerin faaliyet yapma durumu yaşça daha ileri olan öğretmenlerden daha fazladır. Genç öğretmenler daha fazla faaliyetlere yer vermektedirler.

Değerler eğitiminin derslerde ve programlarda yer almasının faydalı olduğu konusunda öğretmenler arasında bir farklılık gözlemlenmemiştir. İstisnasız tüm okul kademelerindeki, tüm kadın ve erkek öğretmenler bunun faydalı olduğu konusunda hemfikirdirler. Bu konuda yaşa ve kıdeme göre de bir farklılık tespit edilmemiştir.

Bir diğer sonuç ise değerlerin en iyi hangi yöntem ile kazandırılacağı konusudur. İlkokul öğretmenlerinin büyük çoğunluğu değerlerin ders içerisinde, ders konuları ile birlikte kazandırılacağını belirtmektedirler. Bu oran ortaokul öğretmenlerinde daha azdır. Lise öğretmenlerinin ise büyük çoğunluğu değerlerin en iyi öğrencilere örnek olarak kazandırılacağını düşünmektedirler. Bu oran ortaokul öğretmenlerinde daha azdır. İlkokul öğretmenlerinin ise çok az bir kısmı örnek davranışların etkili olduğunu belirtmektedirler.

Bu konuda cinsiyete göre bir farklılık gözlemlenmemiştir. Araştırmanın bulgularına göre kadın ve erkek öğretmenlerin değerlerin ders içerisinde daha iyi kazandırılacağı görüşünde olanlar ile erkek öğretmenlerin aynı görüşte olanlara oranı eşittir. Aynı şekilde kadın ve erkek öğretmenlerin değerlerin örnek davranış sergileyerek daha iyi kazandırılacağı görüşünde olanlar ile erkek öğretmenlerin aynı görüşte olanlara oranı eşittir.

Değerlerin en iyi hangi yöntemle kazandırılacağı konusunda yaşa göre öğretmenler arasında farklılık görülmektedir. Yaşça genç olan öğretmenlerde ders içerisinde kazandırılacağını belirtenlerle, örnek davranışlar ile kazandırılacağını belirtenlerin oranı eşittir. Yaşça daha büyük öğretmenlerde ise ders içerisinde kazandırılacağını belirten öğretmenlerin oranı örnek davranışlar ile kazandırılacağını belirten öğretmenlerden daha fazladır.

Kıdeme göre değerlendirildiğinde durum yaşa göre değerlendirmeye aynı doğrultuda sonuç vermektedir. Yani, çalışma süresi daha az olan öğretmenlerden ders içerisinde kazandırılabilceğini belirtenlerle, örnek davranışlar ile kazandırılabilceğini belirtenlerin oranı eşittir. Çalışma süresi daha fazla olan öğretmenlerden ise ders içerisinde kazandırılabilceğini belirten öğretmenlerin oranı örnek davranışlar ile kazandırılabilceğini belirten öğretmenlerden daha fazladır.

Değerlerin kazandırılma durumunda ise ilkokul öğretmenleri ile diğer öğretmenler arasında anlamlı bir fark görülmektedir. İllkokul öğretmenlerinin çoğunluğu değerleri kazandırmakta bir sorun yaşamadığını belirtirken, az bir kısmı sorun yaşadığını belirtmiştir. Ortaokul ve lise öğretmenlerinin ise büyük çoğunluğu sorun yaşadığını belirtirken, az bir kısmı sorun yaşamadığını belirtmiştir. İlkokuldan sonra oran fazlasıyla tersine dönmekte ve değerlerin kazandırılması sorun olmaktadır. Bu durum kendini yeterli görme ve faaliyetlere yer verme oranları ile aynı doğrultuda örtüşmektedir. Kendisini yeterli gören ve etkinliklere daha fazla yer verdiğini belirten öğretmenlerin çoğunluğu değerleri kazandırabildiğini ve sorun yaşamadığını belirtirken, kendisini yeterli görme ve etkinliklere yer verme oranı düşük olan üst kademe eğitim kurumu öğretmenlerinde sorun yaşadığını ve değerleri kazandıramadığını belirten öğretmenlerin oranı daha yüksektir.

Araştırma sonucuna göre değerlerin kazandırılma durumunda cinsiyete göre farklılık görülmektedir. Sorun yaşamadığını belirten erkek öğretmenlerin oranı sorun yaşamadığını belirten kadın öğretmenlerden fazladır. Aynı şekilde sorun yaşadığını belirten kadın öğretmenlerin oranı sorun yaşadığını belirten erkek öğretmenlerden daha fazladır. Kadın öğretmenler değerleri kazandırmakta erkek öğretmenlerden daha fazla sorun yaşamaktadırlar.

Bu konu yaşa göre incelendiğinde yaşça daha genç olan öğretmenlerden sorun yaşamadığını belirtenlerin oranı yaşça daha büyük olan öğretmenlerin oranından daha azdır. Aynı şekilde sorun yaşadığını belirten öğretmenlerden yaşça daha küçük olanların oranı yaşça daha büyük olanlardan daha fazladır. Araştırma sonucuna göre yaşça daha küçük olanlar yaşça daha büyük olanlardan değerleri kazandırma durumunda daha fazla problem yaşamaktadırlar.

Aynı durum mesleki kıdeme göre değerlendirildiğinde sonuçlar yaşa göre aynı doğrultuda çıkmaktadır. Çalışma süresi daha az olan öğretmenlerde sorun yaşadığını belirtenlerin oranı daha yüksekken, çalışma süresi daha fazla olan öğretmenlerde sorun yaşadığını belirten öğretmenlerle yaşamadığını belirten öğretmenlerin oranı eşittir.

Araştırma sonucuna göre değerleri aile ile birlikte, işbirliği içinde verilmesi gerektiğini yada sadece okulun bu konuda yeterli olduğunu düşünen öğretmenler arasında okul türüne göre anlamlı farklılık görülmektedir. İlkokul ve lise öğretmenlerinin tümü değerlerin aile ile birlikte verilmesi gerektiğini düşünürken, ortaokul öğretmenlerinin büyük kısmı okulun bu konuda yeterli olduğunu düşünmektedir. Az bir kısmı ise aile ile birlikte verilmesi gerektiğini düşünmektedir. İlkokul ve lise öğretmenlerinde ise okulun yeterli olduğunu düşünen öğretmen bulunmamaktadır.

Aynı konu cinsiyete göre ele alındığında erkek öğretmenlerin tümü aile ile birlikte verilmesi gerektiğini belirtirken, kadın öğretmenlerde bu oran eşittir. Kadın öğretmenlerin yarısı okulun yeterli olduğunu belirtmektedirler.

Çalışma sonucuna göre aynı konu yaş kriterine göre değerlendirildiğinde öğretmenler arasında farklılık görülmektedir. Yaşça genç olan öğretmenler arasında değerlerin aile ile birlikte verilmesi gerektiğini düşünenlerin oranı, okulun yeterli olduğunu düşünenlerden fazladır. Yaşça daha büyük olan öğretmenlerde ise aile ile birlikte verilmesi gerektiğini düşünenlerin oranı fazladır. Yaşça büyük olanlar ailenin eğitime dahil edilmesini daha fazla önemsemektedirler.

Aynı konu mesleki kıdeme göre incelendiğinde sonuçlar yaşa göre inceleme sonuçları ile örtüşmektedir. Çalışma süresi daha fazla olan öğretmenlerden değerlerin aile ile birlikte öğretilmesi gerektiğini düşünenlerin oranı, yaşça daha genç olanların oranından daha fazladır.

5.2. Sonuç

Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır,

1. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, öğretmenlerin kendini değerler eğitiminde yeterli görme durumu okul türüne göre farklılık göstermektedir. Kendini

yeterli görme durumunun en çok ilkokul kademesinde, sonra ortaokul, en az ise lise kademesinde olduğu tespit edilmiştir.

2. Öğretmenlerin değerler eğitimi konusunda eğitim alıp almama durumunda okul türüne göre bir farklılaşma görülmemiştir.
3. Değerler eğitimi konusunda okullarda faaliyet yapılıp yapılmama durumunda okul türüne göre farklılık tespit edilmiştir. Faaliyet yapma oranı en yüksek ilkokullarda görülürken, ardından ortaokullar ve en az faaliyet yapma oranı liselerde tespit edilmiştir.
4. Değerler eğitimine derslerde yer verilmesinin faydalı olma durumunda okul türüne göre bir farklılık tespit edilmemiştir.
5. Değerler eğitiminin en iyi hangi yolla kazandırılacağı konusunda okul türleri arasında farklılık tespit edilmiştir. İlkokul öğretmenlerinin büyük çoğunluğu ders içerisinde kazandırılacağını belirtirken, ortaokul öğretmenlerinin çoğunluğu örnek davranışlar ile kazandırılacağını belirtmiş, lise öğretmenlerinin ise büyük çoğunluğu örnek davranışlar ile kazandırılacağını belirtmiştir.
6. Değerlerin kazandırılmasında sorun yaşayıp yaşamama durumunda okul türlerine göre farklılık tespit edilmiştir. Ortaokul ve liselerde farklılaşma gözlemlenmezken, ilkokullarda farklılık tespit edilmiştir. İlkokul öğretmenlerinin çoğunluğu sorun yaşamadığını belirtirken ortaokul ve lise öğretmenlerinin büyük çoğunluğu sorun yaşadığını belirtmiştir.
7. Değerler eğitiminin aile ile birlikte verilmesinin gerekliliği durumu okul türlerine göre farklılık göstermektedir. İlkokul ve lise öğretmenleri aile ile birlikte verilmesinin gerekli olduğunu belirtirken, ortaokul öğretmenlerinin çoğunluğu okulun bu konuda yeterli olduğunu belirtmiştir.
8. Öğretmenlerin değerler eğitimi konusunda kendisini yeterli görme durumu cinsiyet açısından incelendiğinde kadın ve erkek öğretmenler arasında farklılık gözlemlenmemiştir.
9. Öğretmenlerin değerler eğitimi konusunda eğitim alıp almama durumu cinsiyet açısından incelendiğinde kadın ve erkek öğretmenler arasında farklılık gözlemlenmemiştir.

10. Değerler eğitimi konusunda okullarda faaliyet yapma durumu cinsiyet açısından incelendiğinde kadın ve erkek öğretmenler arasında farklılık gözlemlenmiştir. Kadın öğretmenlerin hepsi okullarında faaliyet yaptığını belirtirken, erkek öğretmenlerin bir kısmı faaliyet yapmadığını belirtmiştir. Kadın öğretmenlerin değerler eğitimi konusunda faaliyet yapma oranı erkek öğretmenlerden daha fazladır.
11. Değerler eğitimine derslerde yer verilmesinin faydalı olup olmama durumunda cinsiyete göre bir farklılık görülmemektedir.
12. Değerler eğitiminin en iyi hangi yolla kazandırılabilmesi durumu cinsiyete göre incelendiğinde kadın ve erkek öğretmenler arasında bir farklılık görülmemiştir.
13. Değerlerin kazandırılmasında sorun yaşayıp yaşamama durumu cinsiyet açısından incelendiğinde kadın ve erkek öğretmenler arasında farklılık görülmüştür. Sorun yaşamadığını belirten erkek öğretmenlerin oranı kadın öğretmenlerden fazladır. Aynı şekilde sorun yaşadığını belirten kadın öğretmenlerin oranı erkek öğretmenlerden fazladır. Hem kadın hem de erkek öğretmenlerde sorun yaşadığını belirtenlerin oranı fazladır.
14. Değerler eğitiminin aile ile birlikte verilmesinin gerekliliği durumu cinsiyet açısından incelendiğinde farklılaşma tespit edilmiştir. Aile ile birlikte verilmesinin gerekli olduğunu düşünen erkek öğretmenlerin oranı kadın öğretmenlerden daha fazladır. Okulun yeterli olduğunu düşünen kadın öğretmenlerin oranı erkek öğretmenlerden daha fazladır.
15. Araştırma sonuçlarına göre kendisini değerler eğitimi konusunda yeterli görme durumu yaşa göre incelendiğinde farklılık görülmemiştir. Kendini yeterli ve yetersiz gören öğretmenlerin yaşa göre dağılımı eşittir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu kendisini değerler eğitimi konusunda yeterli görmektedirler.
16. Öğretmenlerin değerler eğitimi konusunda eğitim alıp almama durumu yaşa göre incelendiğinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.
17. Değerler eğitimi konusunda okullarında faaliyet yapılıp yapılmama durumu yaşa göre incelendiğinde farklılık görülmüştür. 35 yaş altı öğretmenlerin okullarda faaliyet düzenleme oranı 35 yaş üstü öğretmenlerden daha fazladır. Genç

öğretmenler değerler eğitimi konusunda yaşı daha büyük öğretmenlerden daha fazla faaliyet düzenlemektedirler.

18. Değerler eğitimine derslerde yer verilmesinin faydalı olup olmaması durumu yaşa göre incelendiğinde anlamlı bir fark görülmemiştir.
19. Değerler eğitimini en iyi hangi yolla verilebileceği konusunda yaşa dayalı farklılaşma tespit edilmiştir. Örnek davranışlar ile daha iyi kazandırılabilceğini düşünen 35 yaş altı öğretmenlerin oranı daha fazladır. Ders içerisinde daha iyi kazandırılabilceğini düşünen 35 yaş üstü öğretmenlerin oranı genç öğretmenlerden daha fazladır.
20. Değerlerin kazandırılmasında sorun yaşayıp yaşamama durumu yaş açısından incelendiğinde farklılık görülmektedir. Sorun yaşamadığını belirten 35 yaş üstü öğretmen oranı daha fazla iken, sorun yaşadığını belirten 35 yaş altı öğretmen sayısı daha fazladır. Genç öğretmenler değerleri aktarmada daha fazla sorun yaşadığını belirtmektedirler.
21. Değerler eğitiminin aile ile birlikte verilmesinin gerekliliği durumu yaşa göre incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenler arasında farklılık tespit edilmiştir. 35 yaş altı öğretmenlerin büyük çoğunluğu okulun yeterli olduğunu düşünürken, 35 yaş üstü öğretmenlerin büyük çoğunluğu aile ile birlikte verilmesi gerektiğini belirtmiştir.
22. Öğretmenlerin kendini değerler eğitimi konusunda yeterli görme durumu mesleki kıdem açısından incelendiğinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Öğretmenlerin çoğunluğunun kendisini yeterli olarak gördüğü tespit edilmiştir.
23. Öğretmenlerin değerler eğitimi konusunda eğitim alıp almama durumu mesleki kıdeme göre değerlendirildiğinde bir farklılık tespit edilmemiştir. Öğretmenlerin tümü bir eğitim almadığını belirtmiştir.
24. Okullarında değerler eğitimi konusunda faaliyet yapılma durumu kıdeme göre değerlendirildiğinde çalışma süresine göre farklılık tespit edilmiştir. 15 yıldan daha az görev süresi olan öğretmenlerin faaliyet düzenleme oranı, 15 yıldan daha fazla çalışma süresi olan öğretmenlere göre fazladır.

25. Değerler eğitime derslerde yer verilmesinin faydalı olup olmama durumunda çalışma süresine göre bir farklılık oluşmamıştır. Öğretmenlerin tümü faydalı olduğunu düşünmektedirler.
26. Değerlerin en iyi hangi yolla kazandırılacağı konusu çalışma süresine göre değerlendirildiğinde anlamlı farklılık görülmüştür. Ders içerisinde kazandırılacağını düşünen 15 yıl ve daha fazla görev süresi olan öğretmenlerin oranı daha fazladır.
27. Değerlerin kazandırılmasında sorun yaşayıp yaşamama durumu çalışma süresine göre değerlendirildiğinde farklılaşma görülmüştür. Sorun yaşamadığını belirten 15 yıl ve daha az görev yapmış öğretmenlerin oranı, 15 yıldan fazla süredir görevde olan öğretmenlerden daha fazladır. Kıdemi az olan öğretmenler daha az problem yaşadığını belirtmiştir.
28. Değerler eğitiminin aile ile birlikte verilmesinin gerekliliği mesleki kıdeme göre değerlendirildiğinde farklılık gözlemlenmiştir. 15 yıldan daha fazla kıdemi olan öğretmenlerin çoğunluğu aile ile birlikte verilmesi gerektiğini belirtmektedirler. 15 yıldan daha az kıdemi olan öğretmenlerin çoğunluğu ise okulun yeterli olduğunu düşünmektedirler.

5.3. Öneriler

Araştırmada elde edilen verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulardan yararlanılarak aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur.

1. Okul kademesi arttıkça öğretmenlerin kendini yeterli görme durumu azaldığı için öğretmenler hizmet içi eğitimlerle desteklenebilir. Bu konuda lise öğretmenlerine öncelik verilebilir.
2. Değerler eğitimi konusunda eğitim alan öğretmen bulunmamaktadır. Değerler eğitimi konusunda hizmet içi eğitim ve kurslar düzenlenebilir.
3. Okul kademeleri arttıkça faaliyet düzenleme oranı düşmektedir. Özellikle lise öğretmenleri bu konuda teşvik edilebilir.
4. Öğretmen yetiştirme programlarına değerler eğitimi dahil edilebilir.

5. Milli eğitim bakanlığı belirli gün ve haftalar kapsamında değerler eğitimine yönelik etkinliklere yer verebilir.
6. Ders planlarına Atatürkçülük konularına benzer şekilde değerler eğitimi konuları dahil edilebilir.
7. Sosyal bilgiler dersi ders programına değerler eğitimi konusu eklenebilir.
8. Okullarda değerler eğitimi panoları oluşturularak belirli periyotlarda yenilenmesi sağlanarak farkındalık oluşturulabilir.
9. Matematik sokağı, fen bilgisi sokağı vb uygulamalara benzer şekillerde okullardaki uygun mekanlarda değerler eğitimi sokağı oluşturulabilir.
10. Sene başı kurul ve zümre toplantılarında değerler eğitimine yer verilerek tüm okul türlerinde ortak bir uygulama yapılması sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Akbaş, O., 2004. Türk Milli Eğitim Sisteminin Duyuşsal Amaçlarının (Değerlerinin) İlköğretim II. Kademedeki Gerçekleşme Derecesinin Değerlendirilmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Akyüz, H., 1991. Eğitim Sosyolojisinin Temel Kavram ve Alanları Üzerine Bir Araştırma, İstanbul: MEB Yayınları.
- Baltacıoğlu, İ., 1995. Talim ve Terbiyede İnkılap, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Coombs-Richardson, R., Homer T., 2005. A Comparison of values rankings for selected American and Australian teachers. *Journal of Research in International Education*, 4 (3).
- Çalık, T., Sezgi, F., 2005. Küreselleşme, Bilgi toplumu ve eğitim, *Kastamonu Eğitim Dergisi* ,13(55): s.77-57.
- Demirel, M., 2009. A review of elementary education curricula in Turkey: Values and values education. *World Applied Sciences Journal*, 7(5): 670-678
- Doğan, İ., 2002. “Eğitimin Toplumsal Temelleri,” Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara, Pegem A Yayınları.
- Gökalp, Z., 1992. Terbiyenin Sosyal ve Kültürel Temelleri, İstanbul, MEB Yayınları.
- Halstead, J. M., Taylor, J. M., 2000. Learning and Teaching About Values: a review of recent research. *Cambridge Journal of Education*, 30 (2)
- Kağıtçıbaşı M., 2000. Türk Öğretmenlerinin Değer Yönelimleri ve Schwartz Değer Kuramı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 15(45): 59–76
- Lau, S., 1988. The value orientations of Chinese University Students in Hong Kong. *International Journal of Psychology*, 23: 583- 596
- MEB., 2015. Değerler Eğitimi Yönergesi. http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/34/39/749197/dosyalar/2015_02/09093609_degerleregitimi.pdf (Erişim Tarihi 24.07.2019)

- Michaelis, U. J., 1988. *Social Studies for Children (A Guide to Basic Instruction)* (Ninth Edition) New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Naylor, David T., Diem, R., 1987. *Elementary and Middle School Social Studies*. New York: Random House
- Özkan, R., 2012. İlköğretimde Küresel Değerler(100 Temel Eser Üzerine Bir İnceleme). *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2012, s.38.
- Özkan, R., Soylu, A., 2014. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Benimsedikleri Temel İnsani Değerler (Niğde İl Örneği). 11. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu Bildirisi.
- Şirin, A. 1983. *Gençlerin Değerler Sıralaması Üzerine Bir Araştırma*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul.
- Tezcan, M., 2005. *Sosyolojik Kuramlarda Eğitim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tillman, D., 2000. *Living Values Activities for Young Adults*. Deerfield Beach-Florida: Health Communications Inc.
- Tozlu, N., 2003. *Eğitim Problemlerimiz Üzerine Düşünceler*, Konya: Mikro Yayınları.
- Türk Dil Kurumu TDK(2010) *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayını.
- Türkdoğan, O., 1977. *Toplum Kalkınması*. Dede Korkut Yayınları, Erzurum, s.27.
- Yangın, S., Dindar, H., 2010. İlköğretim Okullarında Örtük Programın Varlığına İlişkin Bir Araştırma(Türkiye:Siirt İli Örneği), Ankara. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, s.3.
- Yazıcı, K., 2006. *Değerler Eğitimi'ne Genel Bir Bakış*.Tubar,19.

EKLER

GÖRÜŞME FORMU

Cinsiyeti:

Kıdemi:

Yaşı:

Mesleği:

Branşı:

Eğitim Düzeyi:

Çalıştığı kurum:

- 1- Değerler eğitimi denilince aklınıza neler geliyor?
- 2- Kendinizi değerler eğitimi konusunda yeterli buluyor musunuz? Değerler eğitimi konusunda eğitim aldınız mı?
- 3- Okulunuzda değerler eğitimi konusunda neler yapılıyor?
- 4- Değerler eğitimi konularından en çok hangilerini önemsiyorsunuz?
- 5- Değerler eğitiminin faydaları nelerdir?
- 6- Değerler eğitimi konusunda öğretmenlerin sorumlulukları nelerdir?
- 7- Değerler eğitiminde ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?
- 8- Değerler eğitimini yeterince verebilmek için neler yapılmalıdır?

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı: Hacı Hüseyin ERBAŞ

Uyruğu: Türkiye (TC)

Doğum Tarihi ve Yeri: 1 Kasım 1978, Mucur

Medeni Durumu: Evli

email: hhuseyinerbas@gmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Lisans	SÜ. İng Öğretmenliği	2001
Lise	HFE Anadolu Lisesi, Kırşehir	1996

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görev
2015- Halen	MEB	Okul Müdürü
2001–2015	MEB	İngilizce Öğretmeni

YABANCI DİL

İngilizce, Almanca